

Giresun İle Trabzon İl Merkezleri Arasında Yer Alan İlçe Merkezlerinin Mekânsal Gelişimi (1950-2015)

Development of spatial of the coastal cities between province centres of Giresun and Trabzon (1950-2015)

Eren Şenol^{1*}

¹ Giresun Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Giresun.

Özet

Başta nüfus artışı olmakla birlikte, çeşitli nedenlerle alansal olarak genişleyen kentlerin büyüme yönleri üzerinde, değişik faktörlerin etkisi vardır. Yerli ve yabancı literatürde kentlerin mekansal gelişimi üzerine üretilmiş çok sayıda eser bulunmaktadır. Tek bir kentin gelişim yönü yerine birden fazla kentin gelişim yönüne odaklanılmış olması, gelişim yönü üzerindeki genel faktörleri tespit etme güdüsü eldeki çalışmayı diğerlerinden ayırmaktadır. Bu çalışmada, mevcut literatüre katkı sağlamak adına, Giresun ile Trabzon il merkezleri arasında yer alan Keşap, Espiye, Tirebolu, Görele, Eynesil, Beşikdüzü, Vakfıkebir, Çarşıbaşı ve Akçaabat kentlerinin 1950-2015 yılları arasındaki büyüme yönlerini ve bunun sebeplerini tespit etmek amaçlanmıştır. Amaca ulaşmak için önce farklı yıllara ait hava fotoğrafları ve uydu görüntüleri temin edilmiştir. Daha sonra elde edilen fotoğraf ve görüntüler analiz edilmiştir. Neticede ilgili kentlerin hakim büyüme yönlerinin bir düzeninin olduğu; dönemsel olarak ta belirgin bir şekilde yön değiştirdikleri fark edilmiştir. 1950-1980 yılları arasında Giresun kentinin etki alanındaki Keşap, Espiye ve Tirebolu kentlerinin batı; Trabzon kentinin etki alanı içerisinde kalan Görele, Eynesil, Beşikdüzü, Vakfıkebir, Çarşıbaşı ve Akçaabat kentlerinin ise doğu yönünde büyüdüğü tespit edilmiştir. 1980 sonrası dönemde, başlangıçta batıya büyüyen kentlerin daha çok doğuya; doğuya doğru büyüyen kentlerin ise daha çok batıya doğru büyüdüğü gözlenmiştir. Son yıllarda ise ilgili kıyı kentlerinin çizgisel olarak doğu batı yönünde büyümeye devam ettiği ama önceki dönemlerde ihmal edilen eğimli güney yamaçlara (ve hatta kuzeye) doğru büyüdüğü görülmektedir. Hem bu gözlemler, hem de yörede yapılan görüşmeler neticesinde; kentlerin büyüme yönü üzerinde etkili olan temel faktörlerin, dönemsel olarak etki dereceleri değişmekle birlikte, topografya, akarsular, çevredeki büyük kentlerin çekim etkisi, ulaşımdaki gelişmeler, inşaat sektöründe yararlanılan araç gereç teknolojisindeki değişimler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak büyüme üzerinde etkili olan faktörlerin dönem içerisinde değişebileceği ifade edilmiş; öngörülmeleri halinde kentlerin daha planlı ve daha yaşanabilir olacağı vurgulanmıştır.

Anahtar sözcükler: Kent Coğrafyası, Kentleşme, Kentsel Büyüme, Giresun, Trabzon.

Abstract

Besides primarily to population growth, expanding the areal of the city with various reasons on growth aspects has the effect of different factors. There is lots of work produced on the spatial development of cities in domestic and foreign literature. One aspect of a city's development instead of being more focused on the development aspects of the city, to determine the general direction of development factors on motive is separate present work from the others. In this study, in order to provide contribution to the existing literature, aspects of growth between the years 1950-2015 and the reasons of town of Keşap, Espie, Tirebolu, Görele, Eynesil,

*İletişim yazarı: Eren Şenol, e-posta: eren.senol@giresun.edu.tr

Beşikdüzü, Vakfıkebir, Çarşıbaşı and Akçaabat located between Giresun and Trabzon provincial centres is intended to detect. At the first aerial photographs of different years and satellite images are provided to achieve the goal. Later obtained photos and images were analysed. Consequently, it is of the order of a judge of the relevant aspects of urban growth has been noticed that periodically change direction significantly. Between the years 1950-1980, it has been identified that Keşap, Espie and Tirebolu in the domain of Giresun are growth to west; Görele, Eynesil, Beşikdüzü, Vakfıkebir, Çarşıbaşı and Akçaabat remaining in the domain of Trabzon are growth to east. In the period of after 1980, it was observed that initially most of the city has been growing to the west; the cities growing to the eastward have grown more westward. It is seen that in recent years coastal cities are growing linear direction to east-west but in the previous period it was growing to neglected sloping southern slopes (and even north). Both these observations and as a result of the meetings held in the region it was founded that effective basic factors on the growth direction of the city, while changing degree of impact periodically, are topography, streams, the effect of gravity of the surrounding big cities; developments in transportation; changes in technology, the equipment used in the construction industry ... As a result it is expressed that factors which contribute to the growth may change during the period; It is highlighted that in case of they expected city would be planned and more liveable.

Keywords: Urban Geography, Urbanization, Urban Growth, Giresun, Trabzon.